

CENTRALNA BANKA
BOSNE I HERCEGOVINE

ЦЕНТРАЛНА БАНКА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

INFO CBBiH

U ovom broju:

PROFIT CBBIH U 2014.
GODINI 35,4 MILIONA KM

TREĆI SUSRET
GUVERNERA CENTRALNIH
BANAKA REGIJE

STATISTIKA SEKTORA
OSTALIH FINANSIJSKIH
INSTITUCIJA

AMERIČKI DIPLOMATE U
POSJETI CBBIH

Izdavač: Centralna banka Bosne i Hercegovine; Adresa: Maršala Tita 25, 71000 Sarajevo

Uređivački kolegij: dr Radomir Božić, viceguverner; mr Ernadina Bajrović, viceguverner; mr Ankica Kolobarić, viceguverner; Zijada Kovač, rukovodilac Službe za odnose sa javnošću

Priprema: Služba za odnose sa javnošću

Prevod tekstova na engleski jezik: Služba za odnose sa javnošću

Lektura (jezici bh. naroda i engleski jezik): Služba za publikacije i biblioteku i Služba za protokol i prevođenje

Web stranica: <http://www.cbbh.ba>
E-mail: pr@cbbh.ba
kontakt telefon: (033) 278 123

PROFIT CBBiH U 2014. GODINI 35,4 KM MILIONA PROFITA

Centralna banka Bosne i Hercegovine (CBBiH) je u 2014. godini ostvarila 35,4 miliona KM profita, od čega je u državni budžet prebačeno 60%, odnosno 21,2 miliona KM, izjavio je guverner CBBiH dr Kemal Kozarić na godišnjoj konferenciji za novinare održanoj 02.04.2015. godine u Sarajevu.

Guverner je prezentirao najvažnije makroekonomske pokazatelje za 2014. godinu, koju su obilježile velike polave u BiH zbog kojih je BiH zabilježila rast BDP-a od 0,7 posto, što je značajno manje od očekivanih 1,6 posto. Projekcija rasta za 2015. godinu iznosi 2,6 posto. Stopa rasta industrijske proizvodnje u 2014. godini iznosila je 0,1 posto, dok se u 2015. očekuje rast između 4,5 i 5 posto. U 2014. prosječna godišnja stopa inflacije iznosila je -0,9 posto, odnosno prvi put je zabilježena deflacija, a projekcija za 2015. iznosi između 1 i 1,5 posto.

Naglasivši da je stopa nezaposlenosti u BiH među najvišim u regionu i iznosi 27,5 posto, s uračunatom „sivom ekonomijom“, guverner je kazao kako se u ovoj godini očekuje blagi pad na 27 posto. Precizirao je da vanjski dug BiH iznosi 8,12 milijardi KM ili 31 posto BDP-a, te da ukupne obaveze u 2015. iznose oko 580 miliona KM, dok su devizne rezerve narasle na 7,8 milijardi KM, što je istorijski maksimum. Tokom turističke sezone, devizne rezerve će, procjenjuje guverner, vjerovatno premašiti iznos od osam milijardi KM.

Guverner Kozarić je još kazao da je deficit tekućeg računa u 2014. iznosio 7,7 posto BDP-a, pokrivenost uvoza izvozom 53,6 posto, strane direktne investicije 819 miliona KM, neto dobit bankarstog sektora 167 miliona KM, dok je nivo nekvalitetnih kredita 14 posto.

O izuzetno nepovoljnim i teškim uslovima investiranja za CBBiH, ali i općenito, govorio je viceguverner CBBiH dr Radomir Božić.

Prosječna ponderisana kamatna stopa po kojoj se investiraju devizne rezerve CBBiH u 2008. je iznosila 4,18 % i bila je

deset puta veća nego u 2014. godini kada je iznosila 0,43%, i niža nego u 2013. i 2012. godini, kada je iznosila 0,53% i 0,48%, respektivno. Navedeni trend smanjenja prosječne ponderisane kamatne stope je rezultat drastičnog smanjenja relevantnih kamatnih stopa na tržištu novca koje utiču na pad kamatnih stopa na depozite (tromjesečni euribor je u 2008. godini bio 22 puta veći nego u 2014. godini), te takođe značajnog pada stopa prinosa na obveznice u koje se, u skladu sa zakonskim i internim propisima, investiraju devizne rezerve (prinos na jednogodišnje obveznice u EUR rejtinga AAA je bio 547 puta veći, a na dvogodišnje obveznice iste denominacije i rejtinga 94 puta veći u 2008. nego u 2014. godini), pojasnio je viceguverner Božić.

Viceguvernerka CBBiH mr Ernadina Bajrović rekla je da su poslovi u Sektoru za administraciju i finansije u 2014. godini bili usmjereni najviše na modernizaciju poslovanja i automatizaciju sistema putem informacione tehnologije s ciljem efikasnijeg načina obavljanja poslovnih procesa, što je istovremeno bilo osnova za ostvarenje dodatnih ušteda. Razvojni projekti i nova softverska rješenja u oblasti materijalnog knjigovodstva i plata, jedinstvene baze za upravljanje ljudskim resursima (HRMIS) i dijela kancelarijskog poslovanja, rađeni su interno i uz pomoć njemačkog vladinog instituta GIZ. Takođe, implementirana je prva faza energetske efikasnosti, u cilju uspostavljanja sistema upravljanja kvalitetom u skladu s međunarodnim standardima. Prema podacima koje je prezentirala viceguvernerka Bajrović, 2014. godina je završila sa značajnim uštedama od 1,5 miliona KM u odnosu na Finansijski plan.

Proteklih godina implementira se racionalna strategija ljudskih resursa i primjenjuje tzv. prirodna fluktuacija, odnosno zamjena službenika po osnovu odlaska u penziju ili u slučaju novih dodatnih poslova, tako da je od 2011. godine ukupan broj službenika u CBBiH skoro nepromijenjen. Na kraju 2014. godine, bilo je ukupno 356 službenika. U strukturi službenika, više od 70 % je sa visokom stručnom spremom, 56% je ženskog pola od kojih je više od 60% na rukovodećim pozicijama.

CBBiH je i tokom 2014. godine radila na promovisanju i uvođenju društveno odgovornog poslovanja kao redovne prakse. Kao jedan od primjera, viceguvernerka Bajrović je navela pomoć, odnosno veliku akciju koju su organizovali zaposleni u CBBiH kako bi prikupili novčana i materijalna sredstva za stanovništvo koje je bilo pogođeno poplavama u maju 2014. godine.

O radu platnih sistema i unapređenju na polju statistike u CBBiH, novinarima je govorila viceguvernerka CBBiH mr Ankica Kolobarić. U 2014. godini, kazala je viceguvernerka, puštena je u upotrebu nova IT platforma za statistiku i pokrenut statistički portal Panorama Necto.

U pogledu saradnje sa međunarodnim finansijskim i drugim institucijama, viceguvernerka je istakla da su, osim saradnje sa Međunarodnim monetarnim fondom i Svjetskom bankom, rejting agencije dva puta posjetile CBBiH radi ocjene kreditne sposobnosti zemlje.

*Danijela Golijanin,
samostalni referent za odnose sa javnošću*

TREĆI SUSRET GUVERNERA CENTRALNIH BANAKA REGIJE

Treći susret guvernera centralnih banaka regije u organizaciji poslovnog sedmičnika Lider doo iz Zagreba održan je 27.04.2015. godine u Rovinju. Guverner Centralne banke Bosne i Hercegovine (CBBiH) dr. Kemal Kozarić učestvovao je u radu okruglog stola pod nazivom „Monetarna politika“, sa guvernerima Makedonije, Crne Gore, Slovenije i Hrvatske. Govoreći o problemu nedovoljnog ekonomskog rasta s kojim se suočavaju sve zemlje u regiji Centralne i Istočne Evrope, učesnici okruglog stola su se usuglasili da postoji spremnost i dovoljna količina kapitala za podršku realnom sektoru, ali da je problem u nedostatku kvalitetnih i profitabilnih projekata.

Centralni bankari su tu da održavaju stabilnost sistema, da održe transmisioni mehanizam ekonomije prohodnim, a o ulaganjima i kreiranju ekonomskog rasta i radnih mjesta trebaju da odlučuju ljudi koji kreiraju politike realnog sektora“, rekao je guverner Kozarić, naglasivši da postoje dovoljne količine kreditnih sredstava, ali je struktura i količina kvalitetnih investicionih projekata koji mogu generisati privredni rast često vrlo oskudna. „Moramo nastaviti raditi na poboljšanju konkurentnosti i investicione klime. To je splet problema koji nadilaze odgovornosti jednog društvenog sektora i svi moraju raditi na tome da se ista poboljša“, rekao je guverner Kozarić.

Monetarna i fiskalna politika koje se trenutno provode u zemljama regije nisu dovoljne za generisanje rasta i pokretanje privrede. Da bi se privreda pokrenula potrebne su strukturalne reforme, koje naravno treba inicirati vlada. „Trebalo da postoji jasna distinkcija između toga šta radi monetarna, šta radi izvršna, a šta radi zakonodavna vlast.

Pored pokretanja privrede, aktuelni problemi s kojima se bankarski sektor u regiji suočava bila je druga tema okruglog stola komercijalnih banaka koji je takođe održan u okviru „Susreta guvernera regije“ u Rovinju. Osim problema rasta, učesnici okruglog stola posebnu su pažnju posvetili problemu kreditnih zaduženja u CHF valuti, te modalitetima njenog prevazilaženja. Guverner Hrvatske narodne banke (HNB) Boris Vujčić izjavio je na 3. susretu guvernera centralnih banaka država regije u Rovinju kako je upravo on prije deset godina upozoravao na opasnosti kredita u 'švicarcima' te kako, shodno tome, nema razloga za podnošenje ostavke.

Ponovio je kako HNB nije sudionik tih ugovora (između banaka i clijenata) te da će centralna banka nastaviti održavati finansijsku stabilnost države koja bi bila ugrožena eventualnom konverzijom kredita u švicarskim francima u kune. Vujčić je rekao kako HNB neće poduzimati nikakve daljnje mjere, čak i ako dođe do povećanja pritiska. Njegov je posao, zaključio je, održavati finansijsku stabilnost države i to će nastaviti činiti. Prema riječima guvernera Vujčića, krediti u CHF podilaze pod izjavu „kada sjedneš u pogrešan voz, svaka stanica je pogrešna“. „Nažalost, na našim prostorima ekonomski problemi na kraju uvijek postanu

politički“, naglasio je Vujčić, dodavši kako je Hrvatska u izbornoj godini te kako se stoga može „svažta očekivati“.

„Nakon što je Švicarska centralna banka objavila da napušta svoj fiksni tečaj prema euru, mi smo objavili papir od jedanaest stranica kojim se objašnjavaju osnovne činjenice o kreditima u švicarskim francima i moguća rješenja tog problema“, istaknuo je Vujčić, dodavši kako je nakon toga HNB u bilateralnim kontaktima i s Udrugom Franak i s bankama i s Vladom nekoliko puta objašnjavala činjenice i efekte pojedinih rješenja.

„Naš je posao održavanje finansijske stabilnosti u Hrvatskoj i jasno smo poručili kako bi konverzija po mađarskom modelu u domaću valutu, zbog udara na međunarodne rezerve, značila uvod u finansijsku nestabilnost zemlje“, naglasio je Vujčić.

Njegove tvrdnje o opasnostima konverzije spornih kredita nadovezale su se na prijašnje predavanje bivšeg guvernera Narodne banke Srbije (NBS) Radovana Jelašića, sada generalnog menadžera Erste Bank Mađarska, u kojem je pojasnio uslove u kojima države sebi mogu priuštiti provođenje takve konverzije, koristeći pritom primjer Mađarske. Ta je zemlja mogla ući u konverziju hipotekarnih kredita iz švicarskih franaka u mađarske forinte zato što su imali dovoljno visoke devizne rezerve, suficit tekuće platne bilanse i nisku referentnu kamatnu stopu. Ipak, Jelašić je naglasio da se mađarski model mora dobro sagledati, jer cca 9,5 milijardi EUR je konvertovano u HUF, a gubici bankarskog sektora su bili cca 3 mlrd EUR.

Odgovornost je, prema njemu, podijeljena na sve institucije, uključujući komercijalne banke i centralnu banku, premda je glavni teret krivnje ipak svalio na političare koji su trebali biti potpora bankarima kada su upozoravali na opasnosti i rizike kreditiranja u stranim valutama.

I ovogodišnji susret guvernera centralnih banaka država regije, koji okuplja guvernera i predstavnike banka i finansijskog sektora, potvrdio je efikasnost organiziranja, a to je unapređenje saradnje finansijskih institucija i razmjena iskustava.

*mr Almir Salihović,
šef Ureda guvernera*

INFO
CBBiH

STATISTIKA SEKTORA OSTALIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA U BIH ZA 2014. GODINU

U okviru redovne statistike, Centralna banka Bosne i Hercegovine je objavila statističke podatke o veličini i strukturi finansijskih institucija koje pripadaju sektoru ostalih finansijskih nebankarskih institucija (OFI) za kraj 2014. godine. Statistika sektora OFI u BiH na kraju 2014. godine uključuje podatke 25 osiguravajućih društava s društvom za reosiguranje, 33 investiciona fonda, sedam društava za lizing, 19 mikrokreditnih organizacija, 12 brokerskih kuća i dvije berze. Prikupljanje ove statistike se obavlja na polugodišnjoj osnovi i usklađeno je s međunarodnom metodologijom propisanom u MMF-om Priručniku za monetarnu i finansijsku statistiku (2000). Primjenom ove metodologije je moguće na sistematičan i harmonizovan način pratiti promjene u svim segmentima finansijskog sektora jedne ekonomije, pošto se primjenjuju jedinstveni način valuacija i klasifikacije na sve finansijske institucije.

S aktivom od 3,65 milijardi KM, sektor ostalih finansijskih institucija u BiH predstavlja 15% bankarskog sektora na kraju 2014. godine, što je za 1% manje u odnosu na kraj 2013. godine.

Stanje ukupne aktive/pasive sektora OFI u BiH na kraju 2014. godine je iznosilo 3,65 milijardi KM i veće je za 24 miliona KM ili 0,7% u poređenju sa stanjem na kraju 2013. godine, a u poređenju sa stanjem na polovini 2014. godine manje za 16,2 miliona KM ili 0,5%. Najveću aktivu u okviru sektora OFI imaju osiguravajuća društva, a iznosi 1,45 milijardi KM (a što predstavlja učešće od 39,8% u ukupnoj aktivni OFI sektora), zatim slijede investicioni fondovi sa 809,7 miliona KM aktive (22,2% učešća), mikrokreditne organizacije sa 733,8 miliona KM (20,1% učešća), društva za lizing sa 635,7 miliona KM (17,4% učešća), preostalih 21,2 miliona KM (0,5% učešća) se odnosi na aktive brokerskih kuća i berzi u BiH.

Sektor OFI u 2014. godini, prvi put bilježi blagi porast aktive poslije šest godina uzastopnog pada od početka krize. Nepovoljni ekonomski trendovi izazvani ekonomskom krizom, elementarne nepogode tokom 2014. godine, prezaduženost korisnika kredita kao i statusne promjene institucija OFI sektora, uticali su na smanjenje aktive ovog sektora za 35,1% u poređenju s rekordnom 2008. godinom, kad je ukupna aktiva OFI sektora iznosila 5,54 milijarde KM.

Promjene unutar pojedinih segmenata OFI sektora su, kao i u prošlim godinama, bile neravnomjerne i nejednake. Kod osiguravajućih društava zabilježen porast aktive za 121,9 miliona KM ili 9,2% i kod investicionih fondova za 34,4 miliona KM ili 4,4%. S druge strane, kod društava za lizing je došlo do pada aktive za 130,7 miliona KM ili 17,1%, dok je ukupna bilansna suma za mikrokredite organizacije, brokerske kuće i berze ostale na skoro istom nivou.

Osiguravajuća društva u BiH bilježe kontinuiran i stabilan godišnji porast aktive od 2008. godine u rasponu 4 – 9% i imaju skoro 40% učešća u ukupnom sektoru OFI, čime ublažavaju pad ostalih podgrupa OFI sektora. U istom periodu, društva za lizing u BiH bilježe kontinuiran godišnji pad u rasponu od 3% do 21%, dok se kod mikrokreditnih institucija zapaža zaustavljanje trenda smanjivanja i posljednje dvije godine se nivo aktive održava na približno istom nivou. Slična kretanja aktive su zabilježena i kod investicionih fondova koji bilježe pad, s izuzetkom 2010. i 2014. godine.

*mr Amir Hadžiomeragić,
rukovodilac Odjeljenja za statistiku i publikacije*

AMERIČKI DIPLOMATE U POSJETI CBBiH

Grupa američkih diplomata, budućih službenika Ambasade SAD u BiH, posjetila je 02.04.2015. godine Centralnu banku Bosne i Hercegovine (CBBiH) kako bi se upoznali o radu CBBiH i mogućim budućim kontaktima.

Guverner CBBiH dr Kemal Kozarić objasnio je diplomatama način na koji funkcioniše CBBiH, te monetarnu politiku koju provodi, istakavši da su upravljanje deviznim rezervama, izdavanje domaće valute prema pravilu valutnog odbora, uz očuvanje monetarne i finansijske stabilnosti, osnovne

aktivnosti CBBiH. Guverner je prezentirao i ekonomske pokazatelje prema kojima bi inflacija mogla iznositi oko 1%, rast BDP-a 2,5%, a nezaposlenost 27,5%. Nezaposlenost je, prema guvernerovim riječima, ujedno i najveći problem BiH, a njeno smanjenje je pitanje za vlasti BiH.

Američki diplomate su se interesovali, između ostalog, i o odnosu CBBiH s Ambasadom SAD u BiH. Guverner Kozarić je kazao kako je saradnja uvijek bila dobra, naročito s Ekonomskim odjelom Ambasade. Posebno je naglasio značajnu podršku Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID) koja je, između ostalog, pomogla reformu platnog prometa u BiH.

Također je naglasio potrebi i značaj toga da BiH postane dio evropske porodice, naročito u ekonomskom smislu, ali da sam ulazak u Evropsku uniju ne predstavlja rješenje problema koje svaka zemlja treba da riješi unutar sebe. „Ekonomski problemi su izraženi i nužne su mjere koje će omogućiti da se u BiH živi bolje“, kazao je guverner Kozarić.

*Zijada Kovač,
rukovodilac Službe za odnose sa javnošću*

